

Τίτλος Μαθήματος: Λεξικολογία

- Κωδικός μαθήματος:
- Τύπος μαθήματος:
- Επίπεδο μαθήματος (Προπτυχιακό/Μεταπτυχιακό):
- Έτος σπουδών:
- Εξάμηνο σπουδών:
- Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):
- Αριθμός διδακτικών μονάδων:
- Όνομα διδάσκοντος/ διδασκόντων :
- Περιεχόμενο μαθήματοςⁱⁱ (100-300 λέξεις):

Το μάθημα αυτό αποτελεί μια εισαγωγή στη λεξικολογία, δηλαδή στο ειδικό αντικείμενο της γλωσσολογίας που ασχολείται με την ανάλυση της «λέξης» και του «λεξικού». Οι διάφορες πτυχές της λέξης προσεγγίζονται μέσα από τα διάφορα επίπεδα ανάλυσης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον τρόπο οργάνωσης και το περιεχόμενο του λεξικού αποθέματος της Ελληνικής. Με τη χρήση μεγάλης ποικιλίας παραδειγμάτων από την ελληνική γλώσσα εξετάζονται διεξοδικά οι μορφολογικές διαδικασίες σχηματισμού λέξεων και εμπλουτισμού του λεξιλογίου. Μέσα στο πλαίσιο της στενής σχέσης που διέπει τη λεξικολογία με τη λεξικογραφία μελετάται, επίσης, η τυπολογία των λεξικών, ο τρόπος δηλαδή με τον οποίο παρουσιάζονται και οργανώνονται τα λήμματα. Τέλος, επιχειρείται η κριτική επισκόπηση των λεξικών της Ελληνικής, με έμφαση στα συγχρονικά λεξικά και τα λεξικά της νεοελληνικής διαλεκτικής ποικιλίας.

- **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματαⁱⁱⁱ (200-500 λέξεις):**

Με την επιτυχή ολοκλήρωση αυτού του μαθήματος ο φοιτητής/η φοιτήτρια θα πρέπει να μπορεί:

- να χρησιμοποιεί την απαραίτητη ορολογία για την περιγραφή του λεξιλογίου μιας γλώσσας
- να προσδιορίζει τις διάφορες πτυχές της 'λέξης' μέσα από τα διάφορα επίπεδα ανάλυσης και να κατονομάζει τα είδη λέξεων
- να αναγνωρίζει τις εννοιακές σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ των λέξεων της Ελληνικής
- να προσδιορίζει τις διαδικασίες σχηματισμού λέξεων (περισσότερο ή λιγότερο κοινές) και να παρουσιάζει επιγραμματικά τα βασικά χαρακτηριστικά τους
- να συγκρίνει τις ιδιότητες του γλωσσικού λεξικού με εκείνες του νοητικού λεξικού
- να αναγνωρίζει το γεγονός ότι το λεξιλόγιο μιας γλώσσας (και, συγκεκριμένα, της Ελληνικής) μπορεί να εμπλουτιστεί τόσο με εξωτερικούς όσο και εσωτερικούς μηχανισμούς
- να αναλύει ένα λήμμα στα συστατικά του μέρη
- να συγκρίνει γλωσσικά λεξικά με βάση τις πληροφορίες των λημμάτων που εμπεριέχουν
- να συσχετίζει τη γνώση της λεξικολογίας με άλλα γνωστικά αντικείμενα που διδάσκεται ή θα διδαχθεί στο μέλλον (π.χ. μορφολογία, σημασιολογία)

- **Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:**

- α) Εγχειρίδια του μαθήματος (έως 3 συγγράμματα):**

Ξυδόπουλος, Γ. (2008). *Λεξικολογία: Εισαγωγή στην ανάλυση της λέξης και του λεξικού*. Αθήνα: Πατάκης.

Μότσιου, Β. (1994). *Στοιχεία Λεξικολογίας: Εισαγωγή στη νεοελληνική λεξικολογία*. Αθήνα: Νεφέλη.

Μπακάκου - Ορφανού, Αικ. (2004). *Η λέξη της Νέας Ελληνικής στο γλωσσικό σύστημα και στο κείμενο*. Αθήνα: Παρουσία.

- β) Συμπληρωματική βιβλιογραφία (έως 10 συγγράμματα):**

Aitchison, J. (1994). *Words in the Mind: an introduction to mental lexicon*. Oxford & Cambridge: Blackwell

Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Α. (1986). *Η Νεολογία στην Κοινή Νεοελληνική*. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Επιστημονική Επετηρίδα Φιλοσοφικής Σχολής).

Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Α. (1994). *Νεολογικός Δανεισμός της Νεοελληνικής: Άμεσα δάνεια από τη γαλλική και αγγλοαμερικανική. Μορφολογική ανάλυση*. Θεσσαλονίκη: Επιτροπή Δημοσιευμάτων Α.Π.Θ.

Τομπαΐδης, Δ. (1998). *Λεξικολογικά της Νέας Ελληνικής*. Αθήνα: Επικαιρότητα.

Yallop C., MAK Halliday. (2004). *Lexicology: A Short Introduction*. London and New York: Continuum

- **Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι (έως 100 λέξεις):**

- **Μέθοδοι αξιολόγησης/ βαθμολόγησης (έως 100 λέξεις):**

Υπάρχουν δύο επιλογές ως προς την τελική αξιολόγηση του μαθήματος:

(α) Γραπτές εξετάσεις: 100% του συνολικού βαθμού

(β) Γραπτές εξετάσεις (80%) και γραπτή δραστηριότητα (20%)

Η εργασία που ανατίθενται στους φοιτητές/-τριες είναι προαιρετική. Όσοι/ες αναλάβουν να την κάνουν απαλλάσσονται από ένα θέμα στην τελική εξέταση.

- **Γλώσσα διδασκαλίας:**

Ελληνική

- **Τρόπος παράδοσης μαθήματος:**

Διαλέξεις με την ενεργό συμμετοχή των φοιτητών /-τριών (μέσω εφαρμογών της θεωρίας στην τάξη, ανάθεση μικρής κλίμακας δραστηριοτήτων, συζήτησης και ανταλλαγής απόψεων γύρω από διάφορα θεωρητικά ζητήματα, κ.ο.κ.)

ⁱ Υποχρεωτικό, επιλογής, κλπ, ανάλογα με τις κατηγορίες μαθημάτων που διαθέτει το κάθε τμήμα.

ⁱⁱ Περιγραφή του περιεχομένου του μαθήματος και προαιρετικά της εβδομαδιαίας κατανομής της ύλης (επιγραμματικά).

ⁱⁱⁱ **Μαθησιακά αποτελέσματα:** οι διατυπώσεις όλων αυτών που ο εκπαιδευόμενος γνωρίζει, κατανοεί και μπορεί να κάνει μετά την ολοκλήρωση μιας μαθησιακής διαδικασίας και οι σχετικοί ορισμοί αφορούν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις ικανότητες. Σε αυτά περιλαμβάνονται: Γνώσεις, Δεξιότητες, Ικανότητες. Βλέπε αναλυτικά:
http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/eqf_en.htm